

Ελευθερόπολις

ΤΡΙΜΗΝΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΑΡΜΕΝΩΝ & ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΡΜΕΝΙΑΝΩΝ ΧΑΝΙΩΝ "Ο ΚΡΙΤΟΒΟΥΛΙΔΗΣ"

ΧΡΟΝΟΣ 1ος ΦΥΛΛΟ 3ο ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ-ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ '96 ΤΙΜΗ ΑΡΑΧΜΗ 1 ΣΟΥΛΙΟΥ 124 173 42 ΑΘΗΝΑ

Το γραμματσάκι τσ' "Ελευθερόπολης"

"ΚΙ ΟΠΟΙΟΣ ΔΕΝ ΜΑΣ ΑΓΑΠΑ
ΝΑ ΜΑΣ ΕΘΩΡΕΙ ΝΑ ΣΚΑ"

Αναγνώστη μου μερωνακέ,

Το τρίτο μου φύλλο βαστάς στα χέρια σου, φτού μου, φτού μου κι αθάβωτά μου. Σκόρδα-σκόρδα και καιμιαλιά να μου κρεμάσετε να μη με μαθιάσετε, την ΕΛΕΥΘΕΡΟΠΟΛΗ έμένα, που γέννησα κόλλας το τρίτο κοπέλι. Απού μηδ' εσύ, μηδ' εγώ το πιστεύγαμε στην αρχή πως θαν είμαι τόσονα καλήγεννη και συχνόγεννη κι ως κάμω τ'όνα κοπέλι γκαστρώνομαι τ' ήλιο. Έτσι 'ταν οι παλιές κρητικές που σώσανε τον Κρητικό από τον ακραισμό. Κι εδά θα σκάσει απ' τη ζήλεια ντου "όποιος δεν μας αγαπά/ να μας σε θωρεί να σκά", ως έθλεγε και το μαντιναδάκι μιας πρωτινής μας απού το σύνταξε για τον προκομένο τον αγαπητικό τζη, το Φραγκικό, που δεν την στεφανώντουσαν ο αντίκριστος. Κι ετάπτικε για τούτο στον Αι Πάλλη το Ρηολόγο του Ποταμιακώνα, να τονέ πατάξει για πάρτη τζη ο Άγιος, και να τονέ "δέσει" να μη τζήμιπουρδά μ' ήλιες σεισοράδες,

"και το Μάη και το τρύγος/ να τονε τινάζ' ο ρίγος".
ώστε να'ρθει ο νούς στην κεφαλή ντου την απάνω.

Να Ζήσω, το Ροιπός, και να τα χιλιάσω!

Και να κάτεχε αναγνώστη μου τα που πέρασα ώστε να σταθώ στα πόδια μου, να στρατουλήσω και να "βγω" στο τσαροί, να "κυκλοφορήσω", ως ήνε, και να βρεθώ στα χέρια σου. Γιατί καιρό με σχεδιάζανε και με πλάθανε, ράβανε, ζηλιώνανε και φτου κι από ξαρχής, σχεδιαστές, τεχνίτες, κοντυλοφόροι και κουμανταδόροι.

- Τούτο το ρούχο βάηε για σώρουκο, μέσα σεήλιδα, μου ήλιαν.

- 'Οι, αήλιζανε γνώμη στο ύστερο, γδύσου και βάηε ντο στη ράχη, τελευταία σεήλιδα, οκτώ. Τούτο το "κομμάτι" βάηε το μπροποδιά, πρώτη σεήλιδα, και το ήλιο, με την ημερομνία και τη δραχμή τη μία, κρέμασέ το για σαηιάρια.

- Βάηετέ τζη μωρέ, είη' ένας, κι ένα γραμματσάκι στο κούτελο, να τα εξηγάτε με λόγια του χωραφιού κι όι του καρθιού, να τα καταθαβαίνει ο κόσμος, αυτάνα για τ' όνομα, π' άθρωπος δεν θα το καταθαβαίνει, έτσι περιδιαγραμμάτου ως το ξελαρμιάστε οι χαρτογιακάδες. Και θα σκεφρούν οι γιανθρώποι πως εκείνος ο "δαίμονας" του τυπογραφείου, ως ήνε, έκαμε ήάθος και τα 'μπήξε. Σαν το Πατούκα, απού του παραγγείλιανε κι εκείνου να πει του παπά να βγάηει το κοπέλι Αγθαία. Και, για να μην το ήσημονήσει, τού' πανε να θυμάται την ακθάδα τη χαλήπιας. Μα κείνος ο χοντροκέφαλος τα ξέχασε και τα μπέρδεψε, ως τον ερώτηξε ο παπάς, πώς να το βγάηει το κοπέλι,

- Αχθαία, παπά, να το βαφτίσεις.

Κι εβάφτισ' ο παπάς Αχθαία, αντίς Αγθαία, τη φιλιότσα του Πατούκα, κι

Επ' συνέχεια στη σεήλιδα 6

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΑΡΜΕΝΙΑΝΩΝ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Στις 19/1/1997 στις 10.30 π.μ. ο Σύλλογος Αρμενιανών της Αθήνας «Ο ΚΡΙΤΟΒΟΥΛΙΔΗΣ» θα κόψει την πρωτοχρονιάτικη πίττα του στην Αίθουσα Εκδηλώσεων της Παγκρητίου Ενώσεως, Γ. Γενναδίου 7 (κάθετος της Ακαδημίας).

Παράλληλα θα πραγματοποιηθεί η ετήσια Γενική Συνέλευση και θα ακολουθήσουν αρχαιρεσίες για την ανάδειξη νέου Δ.Σ. Οι υποψηφιότητες θα πρέπει να υποβληθούν τηλεφωνικά στους Γ. Φρεσκάκη, τηλ.: 69.22.800 ή Γ. Βαγιωνάκη, τηλ.: 49.00.388 μέχρι τις 17/1/1997.

Το Κοινοτικό Συμβούλιο του χωριού μας, το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου Αρμενιανών «Ο Κριτοβουλιδής» και η «Ελευθερόπολις» εύχονται σε όλους

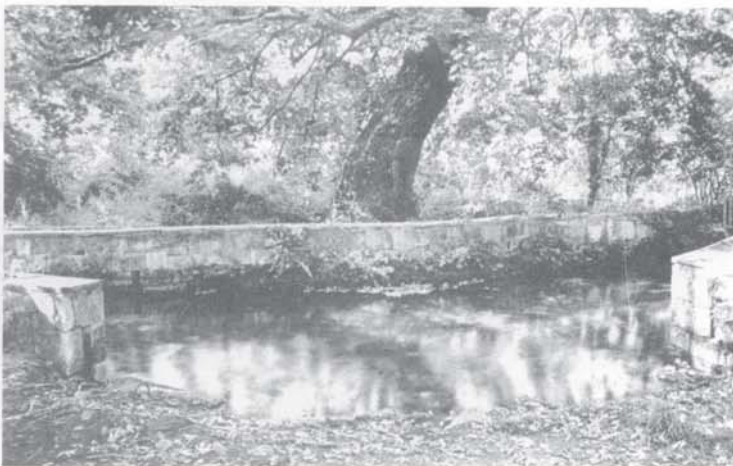
ΚΑΛΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΑ
ΚΑΙ ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟΣ
Ο ΝΕΟΣ ΧΡΟΝΟΣ

ΤΟ ΝΕΡΟ ΤΩΝ ΑΡΜΕΝΩΝ Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΚΑΙ Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΗΜΕΡΑ

Το χωριό μας χαρακτηρίζεται για τα νερά του και το πράσινο. Οι πηγές του για αιώνες αποτέλεσαν σημαντικό συντελεστή στην αγροτική παραγωγή όχι μόνο του χωριού μας αλλά και των διπλανών χωριών (Νιοχωριό, Καλύβες) και στο το τέλος της δεκαετίας του 1960 ένα σημαντικό αρδευτικό έργο έδωσε νερό στο Βάμο και στα γύρω χωριά. Μας ζητήθηκε να γράψουμε για αυτό το πρόβλημα. Δουλειά πολύ δύσκολη γιατί το ζήτημα είναι πολύπλοκο. Μπορούμε μόνο να ανοίξουμε το θέμα αρχίζοντας σήμερα και δίνοντας στη συνέχεια την πένα όποιο έχει τη διάθεση να γράψει τη γνώμη του.

Τα Αρμενιανά νερά αποτέλεσαν αφορμή για αρκετές συγκρούσεις, παλιότερα, με τους κατοίκους των διπλανών χωριών όταν έμπαινε το θέμα της ύδρευσης ή της άρδευσης κάποιων περιοχών τους.

Οι πιο πρόσφατες διαμάχες, με την ύδρευση του Νιοχωριού και των Καλυβών, της

Η πηγή του Πλάτανου, η μεγαλύτερη και ομορφότερη των Αρμενών
(Φωτογραφία Μ. Παπερσίη)

άρδευσης τμήματος του Νιοχωριανού κάμπου από πηγάδι κοντά στην πηγή του Πλάτανου και το αιώνιο ζήτημα όταν μας επέβαλαν να μοιράσουμε το νερό στον Αρμενιανό κάμπου με τους Νιοχωριανούς, ποζώντας οι Αρμενιανοί 12 ώρες και οι Νιοχωριανοί 36 το 48ωρο.

Ίσως θυμούνται οι σημερινοί σαραντάρηδες τις βραδινές επιδρομές τα τελευταία χρόνια της χούτσας όταν κρύβαμε ή καταστρέφαμε την πόρτα που εμπόδιζε να πάει το νερό στον Καλοσουλιά τις νύχτες του καλοκαιριού. Μόλις πρόπερι κάποιιοι προσπάθησαν - χωρίς αποτέλεσμα φυσικά - να εμποδίσουν την ολοκληρωτική εκμετάλλευση του νερού από τον ΟΑΔΥΚ, τοποθέτησαν ποσότσια δυναμίτη στον Μεσοπόταμο, λίγο πριν από τις Άρκουδες.

Στο τέλος της δεκαετίας του '80 αρχές του '90 αρχίζουν στην ευρύτερη περιοχή αρδευτικά έργα με εκμετάλλευσης των πηγών των Αρμενίων, του Στύλου και των Καλυβών (Ζούρμπου) με σκοπό την άρδευση του Ακρωτηρίου, των Κεραμιών και του συνόλου του Αποκόρωνα εκτός από την περιοχή της Γεωργούπολης - Κουρνά.

Μόνιμο πρόβλημα η εκμετάλλευση των πηγών του χωριού μας γιατί οι Αρμενιανοί, βλέπουν να πληρώνουν 20 δραχμές το κυβικό στον ΟΑΔΥΚ για να ποτίσουν ένα περιβάλλον δίπλα στις πηγές. Όσα δηλαδή πληρώνει και ένας καταναλωτής στα Κεραμιά στο Τσιβαρά ή στο Ακρωτήρι. Και να ήταν μόνο αυτό... Μεγάλο ερωτηματικό είναι η επάρκεια των νερών τις περιόδους ακμής ιδιαίτερα σε περίοδο ανομβρίας, σε συνδυασμό με την υποβαθμισμένη

Επ' συνέχεια στη σεήλιδα 3

κοινωνικά

2

ΑΠΟΒΙΩΣΑΝΤΕΣ

Πέθανε στην Αθήνα στις 23 -11-1996 η Χριστίνα Βαγιωνάκη το γένος Χαηβαδάκη, σύζυγος Μιχαήλ Βαγιωνάκη, ετών 79, και κηδεύτηκε στους Αρμένους.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

Στις 8 Σεπτεμβρίου ο Αντώνης και η Μαρία Χαιρετάκη βάπτισαν στον Πόρο Τροϊζιμιάς το γιό τους και τον ονόμασαν Βασίλην.
Να τον χαίρονται.

ΠΑΙΔΙΑ ΠΟΥ ΓΕΝΝΗΘΗΚΑΝ

Στις 28-10-1996 η Ευαγγελία Ζουμαδάκη, σύζυγος του Ιωάννη Λουράκη γέννησε κορτσάκι
Στις 27-6-1996 η Χαρίκλεια Παπουτσάκη σύζυγος του Γεωργίου Αβερκιάκη γέννησε κορίτσι
Να τους ζήσουν

ΠΕΤΥΧΑΝ ΣΤΙΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ

Η Λυκία Αικατερίνη του Σταύρου στο τμήμα Λογιστικής του ΤΕΙ Πειραιά
Η Νικητάκη Πηνελόπη του Γιώργη στο τμήμα Νοσηλευτικής του ΤΕΙ Ηρακλείου
Η Παπαδάκη Λίνα του Χαράλαμπου και της Ασπασίας το γένος Μικελογιάννη στο τμήμα Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κρήτης.

ΠΡΟΑΓΩΓΕΣ

Η Κατερίνα Τσιτσιρίδη του Εμμανουήλ σύζυγος Χρήστου Ντονά, δικαστικός, προήχθη σε Προέδρο Πρωτοδικών και τοποθετήθηκε στην Αθήνα.
Της ευκόμασε καλή σταδιοδρομία και στη νέα της θέση.

ΠΗΡΑΝ ΤΟ ΠΤΥΧΙΟ ΤΟΥΣ

Η Καλλιόπη Χριστοδουλάκη του Νίκο και της Πόνης πήρε το πτυχίο της από την Ιατρική Αθηνών. Της ευκόμασε καλή σταδιοδρομία.
Ιδιαίτερα της εύχονται καλή σταδιοδρομία οι θείοι της Βαγγέλης και Βαγγελιά Μπρατσάκη.

ΔΥΟ ΚΟΝΤΥΛΙΕΣ ΤΣ' ΑΡΜΕΝΙΑΝΗΣ ΜΠΙΑΝΤΑΣ

"Τις ειδές περβόλην έμορφο
για ειδές κατάκρυα βρύση
στο περιβόλι μας τ' όμορφο
κι όσα δεντρά 'μπειψεν ο θιός
μέσα ναι φυτεμένα, μ' όσα πουλιά
πετούμενα εκια 'ναι φωλεμένα,
σε' ώρηο περβόλι μας τ' όμορφο".
(ριζίκιο)

Ούλος ο κόσμος να καεί
να βγάλει ασπιδίδες
μα οι Αρμένιοι μη καούν
γιατί 'χουν μερακλήδες.

Πάνω και Κάτω γεπονιά
Μεσοχωριά και Κούκλες
Πηγές και Μαραγκουδιανά
Θε μ' όμορφιές ετούτες.

Μύλος - Χαβούζα - Πλάτανος
και κάτω στο Κουτούτο
εκιά θα στέκω να γλεντώ
τον ψεύτη κόσμο τούτο.

Πλατάνια μου περήφανα
νερά μου κρουσταλλένια
ετσά ομορφιές εις το ντουινιά
δεν έχω θωρεμένα.

Παραδεισιένια ομορφιά
παραδεισιένια φύση
δώρο μας τα 'μπειψεν ο Θεός
τ' Αρμένους να στούκοι.

Ένα στολίδι του χωριού
είναι κι ο Αϊ Νικόλας
μεγάλη να 'ναι η χάρη σου
δοξάζομέ σε κι όλας.

Κάμπος πανώριος διαλεχτός
στο πλάι σου υπάρχει
εύφορος είναι κι όπι πεις
ούλο το χρόνο βγάνει.

Στην πάνω μπάντα του χωριού
θα στέσω 'να κανόνι
να παίξει που και μπαλωτιές
κάθε που ζημερώνει.

Και στην Ελευθερούπολη
μία ευχή θα κάνω
να γίνει καθημερινή
να μη τη βλάψει χάρος.

Δυο κοντυλιές έγγραφα δα
κι εγώ για το χωριό μας
και μπέμπο χαιρετίσματα
όλων των εδικών μας.

Τερεζογιάννης του Χρίστου ο μεγάλος
γιος

Η ροδαρά μας

Μικρό ανθολόγιο από σεβνταλίδικες μαντινάδες,
μαριόλικα ανιγίματα, παροιμίες,
γνωμικά και καθαρογλωσσίδα

Δίστιχα

Τα δίστιχα που ακολουθούν είναι του Παντελή Γρεβελάκη, του μεγάλου Κρητικού πεζογράφου, ποιητή και ιστορικού της τέχνης,
που αγαπούσε το χωριό μας κι έγγραψε δυνατές σελίδες γι' αυτό. Και μας παράγγελε να μην ξεχνούμε την Ιστορία του και
την τιμητική διάκριση που του 'καμε η Ιστορία αυτή ονομάζοντάς το στα 1822,
ΕΛΕΥΘΕΡΟΠΟΛΙ.

Η δημοσίευση λίγων στίχων από τις χιλιάδες του "Νέου Ερωτόκριτου" είναι ένα ελάχιστο χρέος τιμής -και δεν ξεφλούμε βέβαια μ' αυτό- του χωριού μας, μνημοσύνη μας στα δέκα χρόνια από τότε που "Ο Ήλιος του Θανάτου" έκαμε τις φτερούγες του Κρητικού αετού.

Εσύ κι εγώ δεν είμαστε καθώς νερό και λάδι,
παρά τ' ασπράδι του μαπιού και μέσα το μαυράδι.

Γύρνα σε με τα μάπα σου το φως τους να ρουφήξω
κι όπως η φούχτα απ' το κερύ το Πάσχα να φεγγίσω.

Αν σε κοιτάζω ολημερίς κανείς μη με μαλώσει,
το φως ρουφύ απ' τα μάπα σου να 'το χω όταν νυχτώσει.

Ακλούθα με κι αν κουραστείς θα σε δροσποπιζώ,
στους ίσκιους, στα μιλητικά νερά θα σε κοιμίζω.

Δώσ' μου μιαν ώρα της αυγής και να 'ναι καλοκαίρι
και σαν πτουλάκι αφτέριαστο να σου κρατώ το χέρι.

Ανιγίματα

☞ Ο παππούς μου με το φέσι, με το ένα πόδι στέκει. (ο μανίτης).

☞ Γ' άδαρος δεν είναι, σομάρι φορεί, βούι δεν είναι, κέρατα 'χει. (ο χοχλιός).

Γνωμικά και παροιμίες

☞ Ντράψου τον ένα, ντράψου τον άλλο δεν έκαμα κοπέλι με τον άντρα μου.

☞ Ας λείψουν τα ππτέρια μου να δω τσι μαγεριές σου.

☞ Όποιος αγαπά το τριανάφυλλο αγαπά και τσι τσιτές.

Καθαρογλωσσίδα

☞ Εφαγα βραστά σκαστά σπαστά κουκιά με τη βραστή, με τη βραστή, σκαστά, σπαστή, κουτάθα.

Τα πούλονδα τση Ροδαράς τα κορφολογά από τσι μπαζέδες.
Ο ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

ελευθερόπολις

Τριμηνιαία έκδοση της Κοινότητας των Αρμένων και του συλλόγου
Αρμενιανών Χανίων "Ο ΚΡΙΤΟΒΟΥΛΙΔΗΣ"

Υπεύθυνος Έκδοσης
Γιάννης Σ. Τσακράκις
Σουλίου 124
173.42 Αγ. Δημήτριος
Τηλ. & Fax: 9916613
Email: jtsk@hol.gr

Συντακτική Επιτροπή
Μαντωνανάκης Νίκος
Μπουρνάζος Χαράλαμπος
Στυλιανομανωλάκης Γιάννης
Τσακράκις Γιάννης
Τσιτσιρίδου Ελένη

Χριστούγεννα

Εις τοιαύτην ηθικήν κατάστασιν είχε περιέλθει η ανθρωπότητα προ της ελεύσεως του Σωτήρος, ώστε πολλοί σοφοί αμφισβητούσαν την ορθότητα των Ολυμπίων Θεών. Πρώτος μάρτυρας είναι ο Σωκράτης, ο οποίος υποχρεώθη να πίνω το κώνειο, διότι "καινά δαιμόνια εισάγει και τους νέους διαφθείρει". Αργότερα οι Αθηναίοι αφιερώνουν βωμό «τω αγνώστω Θεώ».

Η θεία πρόνοια προετοιμάζει το έδαφος. Στην απέραντη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία είναι κατανοητή η Ελληνική Γλώσσα. Και όταν ήλθε το πλήρωμα του χρόνου εγεννήθη εν φάτην εις Βηθλεέμ της Ιουδαίας, ως ταπεινότερος των ανθρώπων ο Θεάνθρωπος

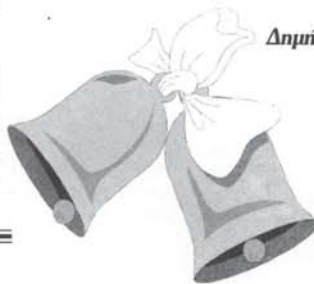
Ιησούς ο Σωτήρας της ανθρωπότητας. (Τα Χριστούγεννα τα εορτάζουμε στις 25 Δεκεμβρίου.)

Την εσπέραν της γεννήσεως ενεφανίσθη άγγελος Κυρίου, ο οποίος αναγγέλλει εις τους ποιμένας χαράν μεγάλην, ότι εγεννήθη ο Σωτήρ ο οποίος είναι Χριστός Κύριος.

Συγχρόνως πλήθος αγγέλων έψαλαν το «Δόξα εν υψίστην Θεώ και επί γης ειρήνη.....»

Ο Ιησούς ήλθε εις τον κόσμον δια να φέρη τους ανθρώπους εις τον ορθόν δρόμον. Ήλθε εις τη γη δια να δοξάσει τον Θεόν. Ήλθε εις τον κόσμον δια να φέρει εις τους ανθρώπους ειρήνην, χαράν, ευτυχία, δια να βοηθήσει τον άνθρωπο να νικήσει την

αμαρτία. Δια τούτου και εμείς εορτάζουμε την ημέρα της γεννήσεως πάντοτε με χαρά και αγαλλίαση και ως ημέρα σωτηρίας. Πορευόμενοι τον δρόμο της αρετής θέλομε διαφύγει πάντα κίνδυνο, πάντα πειρασμό με την βοήθεια του Θεού, ο οποίος θα μας στηρίξει και θα μας διαφυλάξει από τον πονηρό.

Δημήτρης Τζιγκουνάκης
καθηγητής

☞ συνέχεια από τη σελίδα 1

ποιότητα νερών των Καλυθών.

ΜΕΡΙΚΕΣ ΠΛΕΥΡΕΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΩΝ ΤΟΥ ΟΑΔΥΚ

Ο ΟΑΔΥΚ χωρίζει την προς άρδευση περιοχή σε επτά ζώνες.

Ζώνες 1 και 2, Στύλος Αρμένιοι και Καλύβες.

Ζώνη 3 από Αρμένους μέχρι Τσιβαρά και Αλμυρίδα.

Ζώνη 4, 5 και 7 περιοχές Καλαμπισίου, Βρυσών και Κάϊνας.

Ζώνη 6 περιοχή Βάμου

Οι ζώνες 1,2,3 έχουν 18.000 στρέμματα και χρειάζονται 600 λίτρα το δευτερόλεπτο.

Οι ζώνες 4,5,6,7, έχουν 15.000 στρέμματα και χρειάζονται 487 λίτρα το δευτερόλεπτο. Συνολικά δηλαδή χρειάζονται 1087 λίτρα το δευτερόλεπτο, την περίοδο αιχμής, τον Αύγουστο.

Οι παροχές των πηγών τον Αύγουστο είναι

Στύλου	500 λίτρα το δευτερόλεπτο
Αρμένων	360 λίτρα το δευτερόλεπτο
Ζούρμπου	970 λίτρα το δευτερόλεπτο
Συνολικά	1830 λίτρα το δευτερόλεπτο

Παρατήρηση: το νερό του Ζούρμπου επειδή έχει υψηλή περιεκτικότητα σε ιόντα κλωρίου μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο σαν συμπλήρωμα των νερών των Αρμένων και του Στύλου.

Υπάρχει υπόσχεση του ΟΑΔΥΚ ότι το αναμεμιγμένο νερό θα χρησιμοποιείται μόνο για την άρδευση των περιοχών των Κεραμιών και του Ακρωτηρίου. Είναι άγνωστο αν αυτή η υπόσχεση τηρείται.

ΑΝΤΛΙΟΣΤΑΣΙΑ - ΔΕΞΑΜΕΝΕΣ

■ Το νερό του Στύλου θα αντλείται στη δεξαμενή που βρίσκεται στα Μεγάλα Χωράφια (4Δ1). Στη δεξαμενή αυτή θα αντλείται και το νερό του Ζούρμπου σε αναλογία 1:0.1 έως 1:0.89.

■ Το νερό των Αρμένων θα αντλείται στη δεξαμενή του Τσιβαρά (4Δ3) και στη δεξαμενή στο Μετόχι του Παράσχο (4Δ2). ? Στην ίδια θα αντλείται και νερό από τις πηγές του Ζούρμπου για ανάμιξη.

■ Από τη δεξαμενή του Τσιβαρά (4Δ3) - χωρητικότητας 6.500 κυβικών μέτρων, με φυσική ροπή θα αρδεύεται η περιοχή κατάνι (προς τα κάτω) της δεξαμενής και ταυτόχρονα θα αντλείται νερό για τη δεξαμενή (4Δ5)στη περιοχή Ανυκραντή, Βάμου.

■ Από τη δεξαμενή Ανυκραντή θα αρδεύεται με φυσική ροπή η περιοχή του Βάμου, και θα τροφοδοτούνται με φυσική ροπή οι δεξαμενές οι οποίες προβλέπονται να κατασκευαστούν στην Κάϊνα (1.500 κυβικά μέτρα), Καλαμίτσι (4.500 κυβικά μέτρα), Βρύσες.

■ Επίσης έχουν κατασκευαστεί στο Ακρωτήρι αντλιοστάσιο και δεξαμενή χωρητικότητας 6.500 κυβικών μέτρων και στα Τσικαλαριά δεξαμενή 4.500 κυβικών μέτρων.

ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Οι επιπτώσεις στην ανάπτυξη της περιοχής είναι θετικές, αλλά στο κόστος των καλλιεργειών είναι αρνητικές. Μεγάλες εκτάσεις αρδεύονται - άρα καλλιεργούνται και αναπτύσσονται από τη μια πλευρά, αλλά και από την άλλη το κόστος στις ήδη αρδευόμενες περιοχές μεγαλώνει, αφού παραδοσιακές μέθοδοι άρδευσης με μηδενικό ή ελάχιστο κόστος όπως η άρδευση με φυσική ροπή ή με τοπικά αντλητικά συγκροτήματα, απαγορεύονται.

Σημαντικές είναι και οι επιπτώσεις και στο περιβάλλον ιδιαίτερα στις περιοχές των πηγών. Η περιοχή μας για ένα μεγάλο διάστημα είχε μετατραπεί σε ταμάρι όπου μπουλντόζες, φορτηγά και μηχανήματα εκσκαφών αλώνιζαν τα πάντα χωρίς να δίνουν λογαριασμό σε κανένα. Αλήθεια οι απαλλοτριώσεις των δέντρων που κόπηκαν τότε θα δοθούν; Ρέματα, επικειρήθηκε να μπαζωθούν, (στις Ρουσιές) η κοίτη των ποταμών να αλλάξει, ποτάμια να σκεπαστούν για να γίνουν δρόμοι ....

Άλλου έγιναν, άλλου η αντίδραση των κατοίκων δεν επέτρεψε να υλοποιηθούν.

Σε πρόσφατη Υπουργική Απόφαση - Ιουνίου 1995- για την έγκριση περιβαλλοντολογικών όρων των έργων ο φορέας εκτέλεσης και λειτουργίας των έργων ανάμεσα στα άλλα είναι υποχρεωμένος

■ να εκπονήσει τις απαραίτητες μελέτες , και να εκτελέσει τα σχετικά έργα για την οικολογική και αισθητική ανάδειξη των πηγών.

■ να εξασφαλίσει για όλη τη διάρκεια του χρόνου ελάχιστη παροχή νερού κάτω από τα έργα υδροληψίας (κατάνι) ίση με το 1/3 της μέσης θερινής παροχής ώστε να λειτουργεί το ποτάμιο οικοσύστημα, οι φυσικοί ιχθυοπληθυσμοί, η άγρια βλάστηση κ.λπ.

Το παρακάτω κείμενο γράφτηκε μετά από υπαγόρευση της Ευαθίας Χαλβαδάκη, στην Ελένη Τοπιριδη, στους Αρμένους τον Αύγουστο του 1996, κι όπως αναφέρει η ίδια είχε επιωθεί από την καθαρίστρια στο σταθμό Χωροφυλακής Αρμένων, Αργυρώ Μηρουσιάνη. Αναφέρεται στη διαμάχη των χωριών Αρμένων και Καλυθών για το νερό το 1950.

Αγαπητοί μου χωριανοί όλοι να μαζευτούμε και του Πλάτανου το νερό να υπερασπιστούμε.

Ο Πλάτανος είναι ιστορικός απ' τα χρόνια τα παλιά του και να του πάρουν το νερό τώρα στα γηρατειά του;

Οι ξένοι οι κατακαπνές κάθισαν στον κορμό του, αλλά ούτε τον θλάψανε ούτε και το νερό του.

Κύριε νομάρχα πρόσεξε αίματα να μη κύσεις και του Πλάτανου το νερό ήσυχα να τ' αφήσεις.

Και να μη βάλεις δυο χωριά σ' έχθρα και σε μίσση γιατί άμα ανάψεις τη φωτιά σκέψου ποιάς θα τη σβήσεις.

Κι ιδιοκτίτης βέβαια περισσότερο θα πονέσει, αφού ήτανε γραφτό ο Πλάτανος στα χέρια του να πέσει.

Να μην πονέσει ο Πλάτανος στα χέρια τα δικά του ν' αφήσει τους Καλυθιανούς να πάρουν τα νερά του.

Αν είχαμε περίσσεμα κι έλλειμμα εκείνοι, αυτή η παρεξήγηση δεν ήθελε να γίνει.

Για εργοστάσιο νερό εμείς δεν χορηγούμε να γίνουν βιομήχανοι κι εμείς να ξεραθούμε.

Εμπρός λοιπόν με μια καρδιά όλοι να κινηθούμε στους πονηρούς Καλυθιανούς να μη ρεζιλευτούμε.

Δράκαινες εμείς θα γίνουμε στο δικό το δικό μας για να υπερασπίσουμε το δροσερό νερό μας.

Ο ΗΛΙΟΣ ΠΟΥ ΜΑΣ ΖΕΣΤΑΝΕ

Μια φωτογραφία τραβηγμένη το 1921, 23 χρόνια πριν από την εποχή που αναφέρεται το κείμενο που ακολουθεί. Διακρίνονται οι δάσκαλοι, παπά Στάθης, κ. Ανδριάνη Πανηγυράκη το γένος Μελισσάκη, και η κ. Κατίνα Παπαγιαννάκη το γένος Τζουστάκη. (Από το αρχείο του αιώνηστου Μιχάλη Τερζάκη)

Το φθινόπωρο "γλυκό" το θέλει ο ποιητής για την ομορφιά και τους χαμηλούς τόνους που επικρατούν στη φύση. Όμως μερικοί δεν μπορούν να γευτούν τη γλυκύτητα αυτή: Μια προσεχική ματιά στους μικρούς μας φίλους, τα πρωτάκια που ετοιμάζονται να πάνε στο σχολειό, μας δείχνει την ταραχή και την αβεβαιότητα για τη νέα ζωή που αρχίζει.

Οι μινίμες, κάθε φθινόπωρο, ζωντανεύουν τα παλιά. Ας πέρασαν πάνω από πενήντα χρόνια από τότε. Τότε που μόλις είχαν αποχωρήσει οι κατακτητές αφήνοντας πολύ πόνο, συντριμμία και μεγάλη οικονομική δυσχέρεια.

Τότε που δεν ξέραμε ούτε παιδικούς σταθμούς, ούτε νηπιαγωγεία για να προετοιμαστούμε κάπως. Τότε που δεν μπορούσαν να μας αγοράσουν όμορφες σχολικές τσάντες, ούτε κασετίνες με πολύχρωμα μολύβια και γομολάστιχες.

Τότε που το να έχει κανείς λίγα τετράδια και μια "πλάκα" που μπορούσε να σβήνει και να γράφει, θεωρούνταν μεγάλη ευτυχία.

Τότε που τα πιο πολλά παιδιά ήταν ξυπόλητα και τα ρούχα φτωχικά και ελάχιστα. Τότε που εξάχρονα παιδιά καταλάβαιναν το βαθύ πόνο των γονιών για όλες αυτές τις σπερήσεις, όσο ανέκφραστος κι αν ήταν, κι έκρυβαν κι εκείνα βαθιά στην ψυχή τους κάθε δική τους απείθεια.

Εκείνο που τα αναστάτωνε πιο πολύ ήταν οι κουβέντες των μεγάλων. Από το καλοκαίρι, τις λίγες ώρες που ξέκλεβαν ανάμεσα στη μια δουλειά και την άλλη - "τελειωμό δεν έχουν οι βλοσυρές" - μπρος στη ρουγούπορτα, ή σε καμιά αποσπερίδα, αντάλλαζαν τις ανησυχίες τους: "Να δούμε είντα θα κάνουνε στο σχολειό. Ο θεός κατέει, θα τα παίρνουνε τα γράμματα; Θα μπορούσαν να διαβάσουν; Η παντέρμη η Αλφραβίτα έχει δύσκολα γράμματα. Και οι διφθογγες δυσκολεύουνε, λένε τα κοπέλια. Άραγε ποιος θα πάρει φέτος την Πρώτη και τη Δευτέρα; Λένε πως η κυρά-Κατίνα τ' αγαπά τα παιδιά. Αν είναι τυχερά και την έχουν..."

Τέτοια και πολλά παρόμοια ακούγαμε γυρίζοντας από τις αγροτικές δουλειές και φούντωνε η ανησυχία μας για το τι μας περίμενε!

Έτσι, πήραμε φθινόπωρο του 1944 το δρόμο για το σχολειό, τρέμοντας σχεδόν, καθαρά, καλοκτενισμένα, με φρεσκοσιδερωμένο και πεντακάθαρο το μοναδικό φουστανάκι. Αργά το βράδυ, ακούραστη όπως πάντα η μάνα, σαν πέσαμε στο κρεβάτι για να μην κρυθούμε, το πήρε, το 'πλυνε, το άπλωσε και το προί από τις πέντε η ώρα άναψε τη φωτιά, το στριφογύριζε να στεγνώνει και ύστερα με τα κάρθουνα στο σίδερο, το 'κανε αγνώριστο. "Ντροπή να σε δει η δασκάλα με λαδιές ή τσαλακωμένη", είπε. Για φαντάσου, σχολειό θα πει εκκλησία, έλεγε με το νου μου όπως βάδιζα στο δρόμο, προσπαθώντας να ξεχαστώ. Όταν έφτασα σε λίγο, το παλιό σχολειό των Αρμενών με τις τρεις αίθουσες διδασκαλίας και την αυλή του με το ελάχιστο κόμμα τότε, τα πολλά χαράκια και το μοναδικό πεύκο στην άκρη της, ιέ μου πόσο μεγάλο μου φάνηκε! Η αυλή γέμισε, γύρω στα 130 παιδιά και αντήχησε από τις φωνές των πιο μεγάλων. "Τα μικρά" περιμέναμε αμίχλινα το πρώτο κουδούνι. Βρεθήκαμε σε λίγο στην ακρινή επάνω αίθουσα μαζί με τη Δευτέρα τάξη. Στη μεσαία η Πέμπτη και Έκτη και στην άλλη η Τρίτη και η Τετάρτη τάξη. Η καλή τύχη μας χαμογέλασε. Πρώτη μας δασκάλα η Κυρά-Κατίνα Τζουστάκη-Παπαγιαννάκη! Ήρεμη, γλυκιά, γεμάτη καλοσύνη ακόμη κι όταν ήταν ανάγκη να είναι αυστηρή. Κάθε μέρα με τον τρόπο της γαλίνευε την ψυχή μας: "Παιδιά μου, μια μέρα περπατώντας άκουσα ένα τραγουδι τόσο ωραίο που νόμισα πως τραγουδούσαν αγγελούδια. Μπίκια μέσα και είδα παιδάκια σαν κι εσάς. Ελάτε να το μάθουμε κι εμείς". Για σκέψου μοιάζουμε με αγγέλους! Όμως τα δύσκολα πως θα τα μάθουμε; Να εκείνο εκεί το γράμμα που μοιάζει με μασκαρά, αναρωπιόμαστε εμείς. Μα η κυρία μας ξέρει να τα κάνει τόσο εύκολα. "Ακούστε. Θυμάστε το ε; Κάποια μέρα

έλεπε η μητέρα του από το σπί. Αφού διάβασε όλα τα μαθήματά του δεν είχε τι να κάνει. Βρήκε λοιπόν ένα καπέλο και το φόρεσε. Να έτσι ξ. Και έγινε μασκαράς. Βγήκε στο δρόμο και κανείς δεν γνώριζε το ε. Το φώναζαν από τότε ότι ήταν μασκαρεμένο, ξ...

Και πάλι αυτό το ει θα το λέμε ι. Το ε και το ι ήταν αγαπημένα αδερφάκια. Όταν αρρώστησε η μητέρα τους έτρεξαν στο σπίτι της θείας τους να τη φωνάξουν. Χτύπησαν την πόρτα, άνοιξε η θεία κι εκείνα κλαίγοντας άρχισαν να λένε n...n...n μαμά μας είναι άρρωστη. Μετά απ' αυτό όταν τα έβλεπαν διπλά-διπλά τα έλεγαν ι".

Τόσο απλά μας πρόσφερε τη γνώση! Στο φτωχικό ξύλινο τραπέζι-γραφείο υπήρχε πάνω η κυδωνένια βίβλα. Δεν θυμάμαι, δύο χρόνια να τη χρησιμοποιήσαμε για τα χέρια μας. Όταν έκανε μάθημα στην Πρώτη και ξεκινούσαν μερικά παιδιά της Δευτέρας ξεφωνίζοντας, έφτανε να δείρει δυνατά το τραπέζι με τη βέργα για να επανέλθουν στην τάξη. Δεν αδιαφόρησε ποτέ για κάποια παιδιά πιο φτωχά από τα φτωχά, μιας και ήταν χωρίς γονείς. Θυμάμαι το δεματάκι που άφηνε απλά μπροστά στο θρανίο, λέγοντας: "αυτό σου το στελνει ο Γγέλης". Τι περιεργο όνομα! Όμως θα είναι τόσο καλό παιδί αφού νοιάζεται για ορφανά παιδιά, σκεφτόμουν. Επόμενο ήταν να λατρέψουμε το Σχολειό μας, να αγαπήσουμε τον Ανθρωπο και τη γνώση. Υπήρχε ένας Ήλιος να διώξει το σκοτάδι του νου και της ψυχής μας και να μας ζεστάνει: η πρώτη μου δασκάλα, η Αικατερίνη Τζουστάκη-Παπαγιαννάκη. Αλήθεια ποιος είπε πως όταν ο ήλιος ζεστάνει την παιδική μας ψυχή δεν κρυώνουμε ποτέ;

"Υπέρ αναπαύσεως των ψυχών των γονέων ημών και διδασκάλων" η πιο όμορφη ευχή της εκκλησίας μας. Και η δική μας ευγνωμονη θύμιση και αγάπη γι' αυτούς, ατελείωτη.

Μ. Πριπάκη-Κουνιάτη
Τρίπολη, φθινόπωρο 1996

ΚΟΥΚΛΕΣ

Τοπωνύμια του χωριού μας

του Γιώργου Φρεσκάκη Προέδρου του συλλόγου Αρμενιανών Αττικής "Ο ΚΡΙΤΟΒΟΥΛΙΔΗΣ"

Συνέχεια από το προηγούμενο φύλλο

Εδώ θα πούμε δυο λόγια για χαρακτηριστικούς τύπους ορισμένων κατοίκων της περασμένης γενιάς, σχετικά με τις δραστηριότητες, το χαρακτήρα και τον τρόπο ζωής και διαβίωσής τους.

Ο Κυριοδημήτρης σαν πλανόδιος, γνώριζε καλά την επαρχία και τους κατοίκους της κι έφερνε τα νέα απ' τους άλλους τόπους. (Υπήρχε, βέβαια, και κάποια περιοδική επαγγελματική αντιζηλία με τον Τσακிரαντώνη, αλλά αυτό δεν τους εμπόδιζε να γίνονται ορτάκηδες στο "μαζωκτό". Λόγω επαγγέλματος, λοιπόν, είχε υπόψη του τις χρηματιστηριακές διακυμάνσεις, τις τιμές δηλαδή του λαδιού, των αυγών, των αγγουριών κ.λ.π. Αστειός - χωρατατζής - πλακατζής, προκαλούσε τους πάντες, με στόχο να του επιστρέψουν τα πειράγματα. Κι η κουβέντα του πάντα, ή σχεδόν πάντα, κατέληγε στην εξιστόρηση ενός κομματιού απ' τα βάσανα, τα πάθη και τις κακουχίες της μικρασιατικής εκστρατείας και καταστροφής.

Ο Προεστοκωστής. Ύστερ' από τις εκτιμήσεις του για τις σοδειές και την έκβαση των καυτών θεμάτων της επικαιρότητας, κατέληγε κι αυτός σε κάποιες απ' τις αναμνήσεις κι εμπειρίες του, στους ελληνοβουλγαρικούς πολέμους. Συνήθως είχε και κάτι να πει για τις Βουλγάρες.

Ο Νίκος ο Χελιούδης (ο Κουρέας κατά κόσμο!). Ένας χανιωταναθρεμένος ερασιτέχνης-πολυτέχνης. Κλαδίσκος, περβολάρης, ξυλουργός κι ό, τι άλλο βάνει ο νους. Μόνο στην τσαγκαρική δεν τα πολυκατάφερε. Και στο τέλος, στο κουρείο του. Δηλαδή μια "πολυθρόνα" της εποχής, που ανάλογα με τις διαθέσεις της "Διεύθυνσης" άλλαζε τακτικά έδρα από καφεενέιου εις καφεενέιου.

Ο Χριστοδουλάκης ο Μανώλης. Το "Μαυρογεννάκι". Άνθρωπος αγαθός. Πράος. Ζευγολάτης του Χριστού. Χαρακτηριστική η μιλιτιά του. Μαντιναδολόγος και χωρατατζής. Και τελικά, ένας σαν και τους άλλους, μαχητής του επιούσιου. Είχε κι αυτός τις αφηγήσεις και τις εμπειρίες των πολέμων του καιρού του. Ανηφόριζε τακτικά στην πλακούρα κι ο **Στεφανογιάννης**. Νοικοκύρης - κτηματίας - αφεντικό. Στο βάθος καλόκαρδος "αμερικάνος". Απ' αυτόν μάθαμε τις πρώτες λέξεις της "αγγλικής" μας: Νερό, αυγά, ψωμί, αλάτι (έπρεπε να συνηθιστούμε για το αλισβερίσι μας με τους Άγγλους του Χαρακιά, λίγο πριν τη γερμανοκατοχή). Το στίπι του ανοιχτό για τους φίλους και περαστικούς, μα προπαντός, για τους γείτονες. Είχε στέρνα και αυλή... τσιμεντοστρωμένη. Διέθετε μαγκάλι, σόφρα και... φωνόγραφο. Φορούσε και "κοστούμι" τις σκόλες και τις Κυριακές.

Γιάννης Κουρομιχελής (Ντουρογιάννης). Φαμελίτης ζευγολάτης. Σοβαρός, λιγλόγος, ανήσυχος, μα και γκρινιάρης με βοηθό την ήρεμη και καλόκαρδη γυναίκα του. Αγωνίστηκε στο χωράφι, στ' αλώνι, στο περβόλι κι έδειξε τελικά το δρόμο της προκοπής στα παιδιά του.

Αντώνης Τσακίρακης (ο Τσακிரαντώνης). Άνθρωπος φαινομενικά ήρεμος, λίγο του νιπέρεσου, μα τελικά καλός νοικοκύρης. Αγρότης και ευκαιριακά μεταπράτης, μικροφαμελίτης και με σχετικά καλό επίπεδο διαβίωσης. Το στίπι του σε καλή κατάσταση σε σχέση με τ' άλλα, προνομιούχο γιατί είχε σαν συνέχεια το πιο ευρύχωρο μέρος της πλακούρας. Έτσι είχε το ρόλο του οικοδεσπότη στις καλοκαιρινές νυχτερινές συνά-

ξεις.

Πιο πάνω και σε επίκαιρη θέση το στικικό του **Καλλιβρετάκη του Σοφοκλή**. Ο Σοφοκλής, ένας από τους πιο χαρακτηριστικούς τύπους της γειτονιάς, αλλά και του χωριού. Συντονιστής και επικεφαλής της καθημερινής πολυμελούς οικογενειακής βιοπάλης, τα κατάφερε πάντα. Είχε ειδικό λεξιλόγιο για τις ξεχωριστές περιπτώσεις χαράς και λύπης. Φρόντιζε πάντα να βλέπει τη ζωή απ' την καλή της τη μεριά.

Πιο πίσω το νοικοκυριό της **"Βαγγέλενας", Οικογένεια Τζουστάκη**. Εδώ ήταν ένα ξεχωριστό "τζάκι" της γειτονιάς, που η παρουσία της καλόκαρδης αρχόντισσας και των παιδιών της, δηλαδή της Κατίνας της Παπαγιάννας, της Ευρυδίκης (και περιοδικά του Μανώλη) έδινε τον τόνο της "κουλούρας" και της διάνοησης της γειτονιάς.

Παραπέρα ο **Όθωνας ο Χαριτάκης, ο Χαλβαδαντώνης, ο Παπαδογιάννης**, με τις φιλίες τους και τις δραστηριότητές τους, συμπλήρωναν το παζλ της γειτονιάς. Βέβαια, στα κράσπεδα της γειτονιάς έμεναν ακόμη στο πρόσφατο παρελθόν. Οι φιλίες του **Παπα-Λευτέρη, του Γιάννη του Στυλιανομανωλάκη** (Αραπατσάκου) που όλο και κατ' είχε να διηγηθεί απ' τις περιπλανήσεις του στην Αμερική (Τζιμ - Λόντος κ.λπ.). Τον γερο-**Κουτσουπαντώνη** και μερικών άλλων. Καυγάδες και διχονοίες μεταξύ των κατοίκων της γειτονιάς δεν υπήρχαν ουσιαστικά. (Κανένα πρόσκαιρο μουτράκι ή κουτσομπολιό απ' τις γλώσσες των γυναικών δεν ήταν σπάνιο).

Αυτό όμως που χαρακτήριζε τη γειτονιά σαν "τοπική επιδημία" ήταν οι τακτικές οικογενειακές γκρίνιες και μικροκαβγάδες με κύρια συνέπεια τη "λειτουργία-υβρεολόγιο", που συνήθως περιοριζόταν μεταξύ των συζύγων. Τούτη η & επιδημία & βέβαια, τις πιο πολλές φορές είχε τις ρίζες της στις πολλές "οικογενειακές ανέσεις" της εποχής.

Κύριο χαρακτηριστικό (που λες και αποτελούσε άγραφη συμφωνία μεταξύ των επιμέρους "λειτουργιών"), ήταν ότι το λεξιλόγιο του δοξαστικού κάθε λειτουργού (υβρεολόγιο), δεν είχε καμιά σχέση και ομοιότητα του άλλου.

Καθένας το δικό του λεξιλόγιο, με τις ιδιαιτερότητές του. (Κανείς δεν έκανε παρεμβολές στη συχνότητα του άλλου).

Ο Κυριοδημήτρης ανακάτευε όλους τους πεθαμένους και καμιά φορά επιθετικούς προσδιορισμούς του Θεού.

Ο Χελιούδης τα είχε με τα καντήλια, τα κολυμπηθρόξυλα.

Ο Γιάννης ο Κουρομιχελής πήγαινε ακόμη πιο πάνω. Επικοινωνούσε με θεούς, χριστούς, παναγίες. **Ο Τσακிரαντώνης**, ολιγαρκής και από απόψεως συχνότητας και από απόψεως διάρκειας, είχε στιγμιαίες εκρήξεις και πάντως με ηπιότερο λεξιλόγιο.

Ο Σοφοκλής που συχνά μεν μουρμούριζε, αλλά, συνήθως, χρησιμοποιούσε ακαταλαβίστικο λεξιλόγιο από "σαλαμούρα" μέχρι "σαλίσαχνη" κι έτσι σπάνια η "λήψη" ήταν ικανοποιητική.

Παρακάτω, ο **Προεστοκωστής**, διακρινόταν για το έντονο της φωνής και της βίαιες εκρήξεις και κινήσεις και το σκληρό λεξιλόγιό του.

Οι "λειτουργίες" τελούσαν κατά κανόνα απογευματινές

ή βραδινές ώρες _ ανάλογα με τις εποχές και είχαν ενδιαφέρον για τον "μελετητή" οι περιπτώσεις "ταυτόχρονης εκπομπής" δύο ή περισσότερων "λεπουργιών".

Όλοι όμως οι παραπάνω (κι όσοι άλλοι, για λόγους οικονομίας καιρού, αναφέρονται εδώ) ήταν πραγματικοί μαχητές της ζωής, νοικοκύρηδες με τα μέτρα της εποχής, ανάθρεψαν, μεγάλωσαν τα κοπέλα τους, με βασικές και θεμελιώδεις αρχές ανθρωπιάς και τα ώθησαν σε δρόμους κοινωνικής ανόδου και προκοπής.

Και αυτό είναι που τελικά μετράει.....

Για την Αρμενιανή φημερίδα

Έμοθα οι γι Αρμενιανοί τυπώνουν φημερίδα
μα δεν μου μπέψανε καμιά μου μόνο πως την είδα.

Και μ' άρεσε γιατί ήταν κατάθευκη φυλιθάδα
γεμάτη νέα Αρμενιανά απ' όλη την Εθιάδα.

Ντεθλόγος την συμπάθησα γιατί σαν κοπελιάκι
επεριόδιβαίν' αποκειά και χάζεσα στ' αυθιάκι.

Απ' έτρεχε κριγιά νερό τσοι Μύθους να γυρίζει
και πότζει και θεμονιές ο κάμπος να μυρίζει.

Και εκειά κοντά εθώρουνα μεγάθες καντουνάδες
απού τσι πελεκούσανε μαστόροι πελεκάδες

να χτίσουνε τον Άγιο τον συνονόματό μου
κι εδά περνώ και χαιρόμαι και κάνω το σταυρό μου.

Καταμεσής επέρνονε και πήγαινε στο Μύθο
κι εθιάθουνε το γάιδαρο, έσερνε και το σκύθιο.

Και εθάδερο γιατρό χα εκειά Γ. Μικεθολάνη
που παραμέριζα μικιός τα πόδια να μου γειάνει.

Γατί εγώ ντε ν' έσοκαφτα εζοθόητου σας πλώ
σε κάθε δέκα ακαθιδιές εκάθιζα να κθιάω

γιατί εμεις εις το ψηθιά δεν έχομε χωράφια
με χώματα Αρμενιανά μα μόνο με χαράκια.

Έχω και φίλους από κειά μα είναι εζορισμένοι
Αμερικιά και Καναδά είν' εγκατεστημένοι.

Εκειά στο γέρο πθάνε που το νερό αναβθύζει
έχω να φιθιο, "Γίγαντα Γραμμιάτων" μου θυμίζει.

Νικοθής Πθαισιαδάκης
Μεθιδόνι είμαι μέσα γιατί βρέχει
Σεθίμηρη 27-1996

6 Η ΑΡΜΕΝΙΑΝΗ ΚΟΥΖΙΝΑ

Αρμενιανά αστραγάλια

Τάσπαζε η συχωρεμένη η μάνα μου για την Καθαρή Δευτέρα να 'χει να κερνάει τσοι κουκουγέρους και για το ' άλλες μέρες τη Σαρακοστής από μπιαν. Καμιά Κυριακή απόγευμα. Τα ζωντανά ησυχάζανε, το σχολειό, το σπιτί, τα χωράφια μα εκείνη δεν ησυχάζε.

Έβραζε δύο τρεις ώρες όσα ροβίθια ήθελε μέσα σε νερό να μαλακώσουνε και να φουσκώσουν. Ύστερα τ' αλάτιζε και τ' ανάγερνε κάμποσο να τα πιάσει το αλάτι. Πολλές φορές αν το θυμότανε έκανε αποβραδής αυτές τις ετοιμασίες. Ύστερα άναβε το φούρνο να ψευτοπυρώσει. Δύο τρεις ασπιθίδες κι ένα δυο πρινάρια.

Σ' ένα καθαρό γκαζοντενεκέ είχε φυλαμένη πλυμένη αμμούτσα. Σπειρωτή - σπειρωτή να μην είναι σκέτος πάσπαλος και να μην έχει χόμα. Η αμμούτσα έπρεπε να είναι διπλή σε όγκο από τα ροβίθια.

Έβραζε το ντενεκέ στο φούρνο να πυρώσει κι ύστερα τον έβγαζε κι έβγαζε μέσα τ' αλατισμένα ροβίθια. Τον έπιανε με δύο χοντρά πανιά να μην καούνε τα χέρια τ'η και τ' αναχύμιζε ν' ανακατευτούνε. Δύο τρεις φορές που 'χε παραπυρώσει και κοκκίνιζε και δεν επερίμενε η μάνα μου να κρυώσει λιγάκι της βγήκανε μαύρα τ' αστραγάλια.

Τ' ανάγερνε κάμποσες φορές κι ύστερα τ' άδειαζε ή στο κόκκινο ή σ' ένα καλάθι και το κοσκίνιζε καλά - καλά να μη μείνει η αμμούτσα και τριζούνε τα δόντια μας. Έβραζε από κάτω ένα ταψί κι εμάζανε την αμμούτσα να την ξανάχει. Οι Καλύβες δεν ήτανε σαν εδά κοντά με τ' αυτοκίνητο.

Να χαλαλίσετε μια χρηγιτά, να τηνε κάμτε αμμοτοσίκαλο και να δοκιμάσετε στο φούρνο τη κουζίνας σας. Να μου θυμηθείτε θέλει.

Πόπη Λαμπρινά - Γαβριλάκη

Εξ' συνέχειας από τη σελίδα 1

είδανε κι επέθανε ώστε να συνεννοηθούνε και να μη τ'αγκουρνομαδηθούνε οι σύντεκνοι στην εκκλησία μέσα, οι ευλογημένοι, για το πώς θα φωνιάζουνε το κοπέλι. Εδά κι εδά.

Να ξαναγαήρομε όμως την κουβέντα εκεία που την ακήκαμε, στοί γραμματικούς μου, αφού κουβαλήσανε κι ένα κοφινιδί γραφτά για τα μεσοφρόρια μου - μέσα σελίδες τα βέγαν - να μου τα φορέσουν ετού που θα με κάναν φουσκωτή σαν το διάνο. Μα δεν είχανε παράδες ν' αγοράσουνε χαρτί και να πληρώνουνε τυπογράφους να τυπώνουνε τόσσα χαρτιά, κι εκεία κωλήσανε.

Είπε τότε ένας από ται καθημαράδες μου, ο γέρος, πως εγνώριζε ευτός από τα μικράτα ντου, έναν Αρμένη στη Χώρα που πούληνε χαρτί με το καντάρι, από κείνο π' άπλων' ο παπούς του στον Ψεγά σ' Ασπρουγούς για να ξεραίνει τη σταρκίδα. Και πως κατέει και το μουσείο όπου φυλάγουν το τυπογραφείο του θερισού και να γυρέψομε τ' αρχαιολόγου να μας το δόκει, μα ψυχικό θα κάμει με την αναπαράδι που 'χομε.

- Όι, να πάμε τότες μπάριμα, είν' ένας άηλος, να γυρεύομε τα τυπογραφεία των πασάδω γή τ' επανόστασης του Χαιρέτη, όπου τύπωνε στα 1841, ο Βυβλιάρης το "Ραδάμανθη". Εδά κακορίκο μπαρμπαδάκι, αηλιάσαν οι καιροί, οι πασάδες εφύγανε, άηλοι πασάδες ήρθανε κι αηλιού τυπώνουν τα χαρτιά. Πάνε κείνα τα τυπογραφεία του Γουτεμβέργη όπου τυπώνανε ο Κιρτζιής πασάς, ο Ζυμπρακάκης, ο Μπιμζέλης κι ο Μπακλατζής. Εδά ναι τα τυπογραφεία σαθρόνια, όπου κάθονται κοπελιές, όμορφες σαν τα κρύα νερά και σπουδαγμένες με ευτυχία (ιτυχία), και χτυπούνε στρκιτάλια σα τζη μουσικής τα πιάνο και βγαίνουν σαν τζι κόμπιες στα φύλλα οι αράδες τ' εφημερίδας, καθαρές, φρέσκαες και διαβαστερές.

Εκεία πρέπει να τυπώσομε κι εμείς. Και για χαρτί, δεν κάνει για την ΕΛΕΥΘΕΡΟΠΟΛΗ το σταφιδόχαρτο τ' Αρμένη, τ' αηλαδισμένο απ' την πολυκαιρία και ται κοργιοηιές, μα πρέπει να βρούμε άσπρο - κάτασπρο, σαν το χάσικο ψωμί, που, ως μας ήλεγες, έφερνε τον καιρό σου, "ο γιατρός της πείνας", όπως εδιαλάητε τότες ο καλυβιανός φουρνάρης.

Μα το χαρτί μου τέλειψε πάλη και θα σφραλιξω τούτο το γραμματσάκι μ' ένα παλιό μαντιναδάκι που σου το εχαρίζω, αναγνώστη μου μερωντικέ, αφού το τραγουδίε ο Μικάλης ο Καβρός τ' Ερμιόνης, καλήν τωνε ώρα και τω δυό:

"Όντε μιθείς πέφτουν ανθοί κι όντε γελάσεις ρόδα,
φως μου το ζαρκιήλι σου σ' άηλη καιμιά δεν τ' όδα".

Η ΕΛΕΥΘΕΡΟΠΟΛΙΣ
κι ένας καθημαράς της, ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

ΑΠΟ ΤΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑΚΑ ΜΑΣ ΧΡΟΝΙΑ

Συνέχεια από το προηγούμενο φύλλο

Ήτανε που ήτε μιας ώρας δρόμος, περίπου, που το βαρύχειμώνα και το κατακαλόκαιρο φαινότανε ατέλειωτος. Το χειμώνα ειδικά που στο "πήγαινε" έπρεπε να ξεπνήσομε αξημέρωτα τα πράματα ήτανε πολύ δύσκολα. Δεν ήτανε μόνο η ταλαιπωρία του δρόμου, που μας επερίμενε, αηλή και το ξύπνημα. Εκείνη την εποχή ρολόγια δεν υπήρχανε, και αυτά που υπήρχανε επηγέτανε με το νου τους, πότε μπρος πότε πίσω.

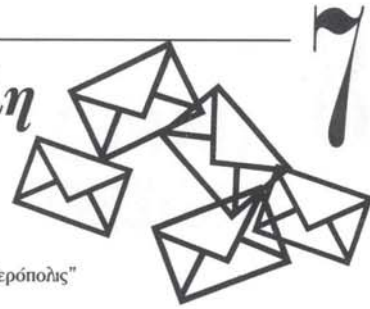
Ένα τέτοιο είχε και ο γείτονάς μου, ο συχωρεμένος ο Νικοηής Πριπάκης και, μια και πηγαίναμε στο γυμνάσιο παρέα με τον γιο του τον Τάκη, αυτό συμβουλεύομαστε για το ξύπνημά μας. Και επειδή κι αυτό δεν πήγαινε και πολύ καλά, εμείς για να το φτιάξομε, γινόμαστε ρολογάδες, του πειράζομε το ρεγουλιτάρω πού 'χε από πίσω, κι αυτό πήγαινε ακόμα χειρότερα. Γιαυτό και για περισσότερη σιγουριά είχαμε το νου μας, ούλοι κι ούλοι, στο κράξιμο των πετεινών και στο χάραμα της μέρας.

Ένα χειμωνιάτικο πρωινό, λοιπόν, μας σε βάνει ται φωνές ο Νικοηής, πως εξημέρωσε και να σηκωθούμε. Αυτός εσηκωνότανε πάντα νωρίς, για τα "έχνη" του, τα χωράφια του, ή τη μαναβική του. Είδε, λοιπόν, λιγάκι φως στον ουρανό, μας εξύπνησε, και νάμαστε στο δρόμο για το γυμνάσιο. Όμως, δεν είχαμε φτάξει εις το λαγκό, καλά - καλά κι ο θεός, αντί να ξεμερώνει, σκοτεινιάζε. Αν ήτανε δυνατό! Κι όμως ήτανε. Φαίνεται πως ο συχωρεμένος είχε δει πράμα απομεινάρι φεγγαριού, ή και λιγάκι αστροφεγγιά και εθάριε πως εξημέρωνε. Κι όσο πηγαίναμε τόσο σκοτεινιάζε, με απειλητικά σύννεφα να μας σε καταδιώκουν. Η βροχή δεν άργησε να μας σε πιάσει, κι οι σπηλιές δεν ήτανε κοντά, άσε που δεν εφέγγαμε να τη δούμε. Εφύσα κιόθας, κι οι παμπάθαιες ομπρέλες μας παραδοθήκανε, χωρίς μεγάλη αντίσταση, στα στοικιά της φύσης. Γίναμε μούσκεμα. Κάποια ώρα πησιάζομε το Βάμο και θωρούμε το μεγάλο και σίγουρο ρολόι τ' εκκλησίας: η ώρα ήτανε 7:05 και μπαίναμε μέσα για μάθημα 8:10!! Τι κάναμε μια ολόκληρη ώρα, ώσπου να χτυπήσει ο κυρ-Γιώργης ο Λιματζής, ο επιστάτης, την κουδούνα του είναι μια άηλη ιστορία.

Τότεσας ήτανε, πάντως, που αναστέναξα και είπα: Θέ μου δε θα μας αξιώσεις καμιά φορά να φτιάξομε φτηνά και ακριβή ρολόγια, για να ξέρουμε τι μας γίνεται, και να μην περιμένομε τον πετεινό να μας σε ξυπνά; Κι ο θεός, μεγάλη η χάρη Του, μά'κουσε, μόνο που ώσπου να συνεννοηθεί με ται Γιαπωνέζους περάσανε καμιά τριανταριά χρόνια.

Μανώλης Γιεπεράκης, (και παίρνω την ευθύνη για όσα έγραψα, αηλή καιμιά ευθύνη δεν παίρνω για την ορθογραφία και τη γλώσσα που χρησιμοποίησα. Με τόση βροχή που έχω φάει που να μείνουνε ούλα τα γράμματα που με διδάξανε στο νου μου.)

Εγγραψαν στην Ελευθερόπολη

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΚΥΒΕΡΝΗΣ 5 ΑΠΟΚΟΡΩΝΩΝ
73 100 ΚΑΝΙΑ
Τηλ: (0821) 27807 Fax: 27808
e-mail: im_chania@bol.gr
Αριθμ. πρωτ. 1.291

Χανιά, 2 Οκτωβρίου 1996

Χανιά 29/10/96

Πρός
Τήν Εφημερίδα "ΕΛΕΥΘΕΡΟΠΟΛΙΣ"
Σουλίου 124
17342 Αθήνα.

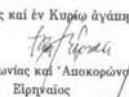
Αγαπητοί μου φίλοι,

Με πολλή χαράν έλαβα τό πρώτο τεύχος
της Εφημερίδας σας της Εφημερίδας των Αρμένων αλλά και δ-
λων μας.

Σας ευχαριστώ γιά τήν άποστολή. Σας συγχαίρω γιά τό
έγχειρημα νά τήν εκδώσετε και τό ξεκίνημα. Είναι ένα βήμα προό-
δου γιά τούς Αρμένους και τούς ανθρώπους των. Σε σας άνηκει ή
τιμή πού σκεφθήκατε αλλά και τολμήσατε νά δώσετε ή-
πίστωση σ' ένα έντυπο μέ σοβαρότητα έπιπεδο και ποιότητα.

Είμαι σίγουρος ότι θά προχωρήσει καλά ή όλη προσπά-
θεια. Θά συμβάλει στην ανάπτυξη τού Αποκόρωνα και των Αρμέ-
νων και θά δώσει τήν ευκαιρία όχι μόνον στους άναγνώστες αλλά
και τούς Εκδότες νά σκύψουν στά προβλήματα της άλλοτε Ε-
λευθερούπολεως και νά άγωνισθούν γιά τήν λύση των.

Σας παρακαλώ νά γνωρίζετε ότι στην όραση προσπάθειά
σας θά έχετε τήν κατανόηση και τήν βοήθειά μας και εύχομαι
πλούσια τήν εύλογία τού Θεού στην όραση προσπάθειά σας.

Με εύχες και έν Κυρίω άγάπη

† Ο Κυβερνήτης και Αποκόρωνου
Ιερώνυμος

Προς την εφημερίδα "Ελευθερόπολις"
Άγιο Δημήτριο Αθήναι.

Με χαρά και τιμή έλαβα την εφημερίδα σας "Ελευθερόπολις" που η καλοσύνη σας μου
έστειλε. Χαίρομαι που άλλη μια όμορφη φωνή του αγαπητού μας Αποκόρωνα κι αυτή τη φορά από
το πανέμορφο χωριό των Αρμένων, με το καλέατο έντυπο της "Ελευθερόπολις" δίνει την όμορφη
μαρτυρία της.

Δάσκαλα, μελέτησα και απόλαυσα το περιεχόμενό της. Είναι όντως χαρισματική. Άξια ύμωσε
το ανάστημά της. Ευχάριστη και εποικηλής στην ανάγνωση. Γλώσσα και σοφία του λαού μας, αυτού
του υπέροχου λαού που αντιστέκεται στην όποια σκλαβιά. Ο Αποκόρωνας που χρόνια στάθηκε
όρθος στο μετερίζι της πίστεως και της πατρίδος και έδωσε ήρωες και μάρτυρες, εργάτες του
πνεύματος και της μνάσας γης, συνεχίζει αυτή την κληρονομιά και την παράδοση.

Είμαι βέβαιος ότι η εφημερίδα σας θα προχωρήσει και θα ανταποκριθεί στα αίτια της
γεννιόσεώς της και στις προσδοκίες όλων μας.

Άξίζετε κάθε έπαινον, τιμήν και διάκριση η κοινότητα Αρμένων και ο σύνλογος Αρμενιανών
Χανίων "Ο ΚΡΗΤΟΒΟΥΛΔΗΣ", ο υπεύθυνος της εκδόσεως, η συντακτική επιτροπή και οι εκλεκτοί
συνεργάτες σας, γι' αυτή την πετυχημένη προσπάθεια. Ευχαριστώντας σας και πάλι σας εκφράζω τα
θερμά μου συχαρητήρια και τις εγκάρδιες ευχές μου.

Με πολλή τιμή
Αρχιμανδρίτης Ιγνάσιος Χατζηνικολάου.

Τρίπολη 30-9-1996
Αγαπητή "Ελευθερόπολη"

Με πολλή χαρά έλαβα το 2ο φύλλο σου στην "καρδιά του Μοριά", την Τρίπολη
και με αληθινή συγκίνηση περιπλανήθηκα στις σελίδες σου.

Πολλά θερμά συχαρητήρια, αγαπητοί φίλοι, σε όλους όσοι μοχθείτε για να
τροφοδοτείτε το νου και την ψυχή μας ώστε να θυμόμαστε όσα μας "έθρεψαν" και
μας σπέρξαν από τα πρώτα δειλά θήματά μας μέχρι σήμερα.

Το να θυμάται και ν' αγαπά κανείς τον τόπο του δεν είναι μόνο χρέος άσθητο.
Δείχνει ευγένεια ψυχής και "υψηλό" ήθος.

Σε σένα "Ελευθερόπολη" εύχομαι από καρδιάς μακροήμευση και ολοένα
μεγαλύτερες επιτυχίες. Να ριζώσεις και να μεγαλώνεις σαν τα θαυρά, πανέμορφα
Αρμενιανά πλατάνια.

Με βαθιά εκτίμηση
Μαίρη Πριπάκη - Κουνιάτη.

Προς τους υπεύθυνους της Εφημερίδας "Ελευθερόπολις"

Αγαπητοί μου συνεπαρσιώτες

Σας γράφω μόνο και μόνο για να σας πω "ευχαριστώ" γιατί για δεύτερη φορά με κάματε να νιώσω
μαθητής στο Μεγάλο των Αρμενιανών Σχολείο, στο Σχολείο της Ελευθερούπολεως!

Σ' ένα σχολείο που διδάσκουν δάσκαλοι υπάκουοι στα κελεύσματα της καρδιάς και κατεπάρηδες
των γραμμάτων.

Σ' ένα σχολείο που όντας έκφραση και εργαστήρι του Λαϊκού μας Πολιτισμού, αποτελεί πρεσιά για
την επαρχία μας και για την Κρήτη γενικότερα. Σ' ένα σχολείο που όντας εντός του και ως
αφροκασιτερός μαθητής του τώρα πα, δεν μπορώ παρά να σπρώσω το χέρι, να ζωπίσω το λόγο,
για να πω απλά:

"Όσο υπάρχουν Ελευθερούπολιτες όπως ο Χαράλαμπος και οι πολλοί και καλοί χωριανοί του, δεν
θα μπορέσουν οι κάθε λογής χυδαίοι να δολοφονήσουν την ελπίδα. Ένα το κρατούμενο!

Και πάλι ευχαριστώ σας και βεβαιά

Χαιρετώ σας κι αγαπού σας.

Μ' εκτίμηση

Βαγγέλης Θ. Κακατσάκης

Χανιά.

Υ.Γ. Θα μπορούσα βεβαιά να γράψω τόσα πολλά για την εφημερίδα σας, θα μπορούσα αλλά δεν
πρέπει. Θυμάμαι καλά η είχε ένας συμμαθητής του Καζαντζάκη κάποια μέρα, Άνοιξη καιρό, στο
δάσκαλό του, σε ώρα διδασκαλίας: "Σώπα δάσκαλε ν' ακούσουμε το πουλί!"

Ο ίδιος.

Χανιά 10 Οκτώβρη 1996

Συχαρώριστε την άμελεια τη δική μου να Σας ευχαριστήσω για την καλοσύνη που είχατε να μου
στείτε τα δύο τεύχη της "Ελευθερούπολις".

Βεβαιώνω ότι όλο το καλοκαίρι ήμουν δέσμη οικογενειακών υποχρεώσεων. Συχαίρω την ωραία
σας πρωτοβουλία να ζωντανέψετε τις μνήμες του χωριού μας πάνω σε γεγονότα και πράξεις
καθοριστικές στην ιστορική πορεία του τόπου μας, συυδέοντας έτσι την παλιά αγωνιστική γενιά με
την καινούρια που όπως φαίνεται από τα περιεχόμενα της εφημερίδας σας, υπόσκειται πολλά και
ευοίωνα για το μέλλον της Κρήτης.

Είκομαι να συνεχίσετε με τον ίδιο πάντα ενθουσιασμό την ωραία αυτή δουλειά σας.

Με πολύ φιλικά αισθήματα

Γιώργης και Αθηνά Σταυρούλακη.

ΔΩΡΕΕΣ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

- 1. Ο αείμνηστος Χρίστος Λάμπρου Τερεζάκης δωρίζει στον ιερό ναό Αγίου Νικολάου Αρμένων το ποσό των (800.000 δρχ) καθώς επίσης και (2.000) ράντ Αφρική. Επίσης στον ιερό ναό Αγίου Νεκταρίου Χανίων το ποσό των (200.000 δρχ) καθώς και (1000) ραντ Αφρική.
- 2. Ο κύριος Δημήτριος Τζγκουνάκης πρώην γυμναστήρας από την Αθήνα, καταγωγής Αρμένιοι, δώρισε το ποσό των (100.000 δρχ) δια τις ανάγκες του ιερού ναού Αγίου Νικολάου.
- 3. Η κυρία Δήμητρα Τζγκουνάκη δώρισε το ποσό των (500.000 δρχ) εις τον ιερό ναό του Αγίου Νικολάου.
- 4. Η κυρία Σωτηρία Μιχαηλογάννη δώρισε το ποσό των (100.000 δρχ) εις τον ιερό ναό Αγίου Νικολάου Αρμένων εις τη μνήμη και αντι τριμήνου μνημόσυνου του συζύγου της Γεωργίου Μιχαηλογάννη.

Το εκκλησιαστικό συμβούλιο Αρμένων ευχαριστεί θερμά τους ως άνω δωρητές.

Για το εκκλησιαστικό συμβούλιο
Ο πρόεδρος
Παπά - Μανώλης Νικοϊσκάκης

8 ΜΙΚΡΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Τοποθετήθηκε από τον ΟΤΕ και λειτουργεί, θάλαμος με καρτοτηλέφωνο στη πλατεία του χωριού μας.

Πρόβλημα παρουσιάστηκε φέτος με την μεταφορά των μαθητών του χωριού μας στο σχολείο του Νιοχωριού. Ευτυχώς λύθηκε μετά από ενέργειες της Κοινότητας.

Με απόφαση του Κοινοτικού Συμβουλίου θα γίνεται διακοπή σε όσους δεν έχουν εξοφλήσει τα τέλη ύδρευσης μέχρι και τις 31/11/1996. Τα τέλη επανασύνδεσης που θα επιβαρύνουν την επανασύνδεση καθορίστηκαν σε 20.000 δραχμές.

Συνεχίζεται η αντικατάσταση των σωληνών αμιάντου, στο δίκτυο ύδρευσης, στις Κούκλες. Στις 20 Οκτωβρίου καθαρίστηκε η δεξαμενή ύδρευσης.

Επισκέφθηκαν τη Νομάρχη Χανίων κ. Α. Μαρκογιαννάκη, στις 22 Νοεμβρίου, οι πρόεδροι των Κοινοτήτων Αρμένων, Καλυβών, Νιοχωριού και Στύλου, και της έθεσαν το θέμα της αποχέτευσης της περιοχής και του βιολογικού καθαρισμού των λυμάτων που κατασκευάζεται στις Καλύβες.

Τον πρόεδρο της επιτροπής Παιδείας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης επισκέφθηκαν στις 14 Νοεμβρίου οι πρόεδροι των Κοινοτήτων Αρμένων, Νιοχωριού, Στύλου και Μαχαϊρών ζήτησαν να ανεγερθεί νέο κτήριο που στεγάσει το εξατάξιο δημοτικό σχολείο. Ήδη αναζητείται κατάλληλο οικοπέδο στον οδικό άξονα Αρμένων Νιοχωριού ή Νιοχωριού Στύλου.

Πρόβλημα παρουσιάστηκε φέτος με την μεταφορά των μαθητών του χωριού μας στο σχολείο του Νιό Χωριού. Ευτυχώς σύντομα λύθηκε.

Έγινε στις 19 Οκτωβρίου στην Αγία Φωτεινή Νέας Σμύρνης ο γάμος του **Δημήτρη Φρεσκάκη** γιου του Γεωργίου Φρεσκάκη, Προέδρου του Συλλόγου μας και της **Δέσποινας**, με την **Ευγενία Εμμανουήλ Λουπασάκη**. Στο γάμο παραβρέθηκαν οι Αρμενιοί της Αθήνας, και αρκετοί από τους Αρμένους, πολλοί Αθηναίοι, βουλευτές, στελέχη οργανισμών, και άλλοι. Μετά την εκκλησία ακολούθησε δεξίωση σε ξενοδοχείο της Αθήνας. Τους ευχόμαστε βίο ανθόσπαρτο, και στους γονείς τους να 'ναι καλά να τους χαίρονται.

Ευχαριστήριο του Βουλευτή Χανίων Σήφη Μιχελογιάννη

Θέλω να εκφράσω την ευγνωμωσύνη μου προς τις Χανιώτισσες και τους Χανιώτες, που με το σταυρό προτίμησης προς εμένα με έστειλαν και πάλι επρόσωπό τους στη Βουλή των Ελλήνων. Τους ευχαριστώ και τους αποδίδω τα αισθήματα εμπιστοσύνης και φιλίας που επέδειξαν προς το πρόσωπό μου.

Σήφης Μιχελογιάννης
Βουλευτής Χανίων

ΔΩΡΕΕΣ ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΜΑΣ

Προσέφεραν στην εφημερίδα μας :	
Ανοστάσιος Χαιρετάκης	10.000
Μανούσος Χαιρετάκης	10.000
Γεώργιος Βασμουλιάκης	5.000
Μιχάλης Μαρινάκης	5.000
Γιάννης Α. Παπνιωτάκης	5.000
Ντίκος Μαραγκουδάκης	5.000
Θόδωρος Βαχλιώτης	5.000
Δέσποινα Τερεζάκη	20.000
στη μνήμη του συζύγου της Μιχάλη	
Χρήστος Ντονάς	5.000
Ιωάννα Μπικιάκη	5.000
Γιάννης Βαγιωνάκης	10.000
Γιώργος Φρεσκάκης	10.000
Νίκος Βιρριράκης	2.000
Ελευθέριος Μανουσάκης	10.000
στη μνήμη του θεϊού του γιατρού - τ. Βουλευτή	
Γεωργίου Μιχελογιάννη	
Μαρία Δ. Μιχελογιάννη	20.000
στη μνήμη του συζύγου της Δημητρίου	
Μιχελογιάννη	
Τους ευχαριστούμε	

Τα αποτελέσματα των εκλογών στο χωριό μας

Έγιναν στις 22 Σεπτεμβρίου οι βουλευτικές εκλογές. Τα αποτελέσματα στο χωριό μας είχαν ως εξής:

Εγγεγραμμένοι	650
Ψήφισαν	440
Έγκυρα	426
πήραν	
ΠΑΣΟΚ	230
Ν. Δ.	117
ΚΚΕ	30
ΣΥΝ	28
ΠΟΛ.ΑΝ.	10
ΔΗΚΙ	4
Διάφοροι	7

Βουλευτής επανεξελέγη ο χωριανός μας **Σήφης Μιχελογιάννης**

Από τις εκλογές προέκυψε αυτοδύναμη κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ. Για πρώτη φορά στην ιστορία του χωριού μας έχουμε ένα Αρμενιό Υπουργό. Ο Νίκος Χριστοδουλιάκης, δεν εξελέγη μιν βουλευτής - ήταν υποψήφιος στο ψηφοδέλτιο Επικρατείας του ΠΑΣΟΚ - αλλά ορκίστηκε Υφυπουργός Οικονομικών. Του ευχόμαστε καλή επιτυχία στο έργο του.

ΝΕΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΜΑΣ

Το απόγευμα της Δευτέρας 4/11/96 συνήλθε στο ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ η Γενική Συνέλευση των μετόχων του υπό σύσταση Οργανισμού Ανάπτυξης Αποκόρωνου. Σ' αυτή συμμετείχαν οι εκπρόσωποι των οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης της Επαρχίας (πρόεδροι κοινοτήτων, Συμβούλιο Περιοχής κλπ.), εκπρόσωποι της Ενώσεως Γεωργικών Συνεταιρισμών Αποκόρωνου, εκπρόσωποι πολιτιστικών συλλόγων επαρχίας καθώς και εκπρόσωποι των πολιτιστικών Συλλόγων της Ομοσπονδίας Σωματείων Αποκόρωνου που εδρεύουν στην Αττική. Το λόγο πήρε στην αρχή ο εκπρόσωπος του προεδρείου της Γενικής Συνέλευσης και αντιπρόεδρος του Ιδρύματος Αγ. Σοφία, κ. Νίκ. Παπαδάκης.

Ο κ. Παπαδάκης αφού ανέφερε επιγραμματικά στο ιστορικό της υπόθεσης του υπό σύσταση φορέα, στις μέχρι σήμερα ενημερώσεις που μέσω του Ιδρύματος έχουν γίνει στους ενδιαφερόμενους φορείς, επεσήμανε ταυτόχρονα και την "αδικαιο-λόγητη καθυστέρηση που μέχρι σήμερα έχει παρατηρηθεί στην όλη πορεία αυτής της υπόθεσης".

Στη συνέχεια τόνισε τη διαφορά της ΕΤΑΝΑΠ από το νέο φορέα ΟΑΝΑΠ, και επισήμανε ότι η πρώτη είναι φορέας επενδυτικού χαρακτήρα, ενώ ο δεύτερος μελετητικού και συμβουλευτικού χαρακτήρα φορέας.

Το αρχικό κεφάλαιο μέχρι της σύγκλησης της Γενικής Συνέλευσης ήταν 13.000.000 δρχ το οποίο κατά τη διάρκεια της Γενικής Συνέλευσης καθορίστηκε στο ποσό των 17.000.000 δρχ., πρόκειται για μεικτή εταιρία της οποίας το 51% των μετοχών ορίζεται για τους ΟΤΑ και τις Ενώσεις Συνεταιρισμών και το υπόλοιπο 49% ορίζεται για τους ιδιώτες. Ένας από τους πρωταρχικούς σκοπούς, η από μέρους του συμμετοχή στα διάφορα οικονομικό - αναπτυξιακά προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (LIDER κλπ).

Πριν από την σχετική εισήγηση του, ο κ. Παπαδάκης ανακοίνωσε το περιεχόμενο της επιστολής της Ομοσπονδίας Αποκορωνιώτικων Σωματείων και στη συνέχεια πρότεινε την υιοθέτηση πρότασης της Ομοσπονδίας όπως εκπρόσωπος της, μετέχει του προσωρινού Δ.Σ. του νέου φορέα.

Τέλος οι εργασίες της Γενικής Συνέλευσης περυστράφηκαν στο κύριο θέμα για το οποίο και συγκλήθηκε, δηλαδή στον ορισμό του προσωρινού Διοικητικού Συμβουλίου του νέου φορέα. Τελικά και ύστερα από σχετικές παρεμβάσεις το προσωρινό ορίστηκε Δ.Σ., το οποίο στις 30/11 συγκροτήθηκε ως εξής:

Προσωρινό Δ.Σ. ΟΑΝΑΠ (Οργανισμός Ανάπτυξης Αποκόρωνου)

Πρόεδρος Μαρκάκης Γεώργιος τ. Δήμος Γεωργιούπολης
 Αντιπρόεδρος Σαριδάκης Γεώργιος (τ. Δήμος Αρμένων)
 Εντεταθμένος Σύμβουλος Κουτσουπάκης Χαράλαμπος (Συμβούλιο Περιοχής)
 Διευθύνων Σύμβουλος Σαραβελάκης Σταύρος (Συνεταιρισμός Αποκόρωνου)
 Γραμματέας Μαυροματάκης Ιάσων (τ. Δήμος Βάμου)
 Κουκουράκης Μιχάλης (τ. Δήμος Φρέ)
 Τριπολιτάκης Γεώργιος (Αση Γωνιά)
 Κοτζαμπασάκης Κώστας (Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών)
 Παπαδάκης Νίκος (Ίδρυμα Αγία Σοφία)
 Φρεσκάκης Γεώργιος (Ομοσπονδία Συλλόγων Αποκόρωνου Αθηνών)
 Τσουράκης Λευτέρης (Ιδιώτης.)